

MAGYAR L

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Chamberlain és Hitler találkozója a világpolitika történelmi eseménye

Chamberlain angol miniszterelnök élete első légi útján Hitler vezérkancellárhoz utazott. — A meglepetésszerű elhatározás az egész világra megnyugtatólag hatott

Chamberlain, Anglia ősz miniszterelnöke a béke hőse. Így nevezi őt a világsajtó most abból az alkalomból, hogy történelmi erejű elhatározásával Hitlerhez repült. Ez az elhatározás szinte villámcsapásként született meg egy olyan ember lelkében, aki — mint a világ legnagyobb birodalmának vezetője — felmérhetetlen súlyal veheti latba befolyását a világpolitika irányításába.

Ezelőtt néhány héttel azt a tervet vetették fel, hogy Chamberlaint kellene jelölni az idei Nobel-békedíjra. Az ősz miniszterelnök mintha igazolni akarná a működését így értékelő várakozásokat, most valóban olyan lépést tett, amellyel fémjelzte magát a Nobel-díjra való érdemességre.

Mennyivel őszintébb és becsületesebb értékelés ez, mint ahogy egyes baloldali körök annak idején Eden angol külügyminiszter jelentőségét és szerepét mérték. Edent is akarták egyesek a Nobel-díjra jelölni. És vajjon miért? Mert már az olasz-abesszin háború idején harci riadót fújt a világ számára és olaszellenes magatartásával majdnem világháborút idézett fel.

Ezzel szemben Chamberlain, a hetvenedik évében járó ember bölcsességével és higgadtságával kormányralépésének első pillanatától kezdve bámulatos erőfeszítéseket tett, hogy a világbékét megmentsse. Mostani berchtesgadeni utazása és a Hitlerrel való találkozása pedig egyenesen betetőzi eddigi békeapostoli működését.

Az ősz miniszterelnök egyuttal első repülőutjára is vállalkozott. Nem mehetünk el az ilyen események mellett meghatódottság nélkül. Ha azután azt is tekintetbe vesszük, hogy hazájában az Edenek, Atleek harcivágával és a baloldallal rokonszenvező harcias közvéleménnyel is szembe kellett szállnia a békéért, akkor mindenkinek le kell vennie a kalapját az ősz miniszterelnök előtt.

A háborús izgatás a mai kétségtelenül komoly órákban és napokban felelőtlenül és szemérmetlenül folyik. Csak most látjuk, hogy milyen sokan szeretnék háborúzni, természetesen a más számlájára. Sokan az 1914-es állapotok mai megismétlésére utalnak. Chamberlain miniszterelnök berchtesgadeni útja és Runciman lord prágai jelenléte a legalkalmasabb cáfolat erre. 1914-ben nem volt a világnak egy Chamberlainje, aki szinte életét teszi fel a béke megmentésére és nem volt Runciman lordja, aki személyes tapasztalatok útján győződik meg az igazságról. 1914-ben a félreértések és a háborús uszítások felelőtlenül garázdálkodtak.

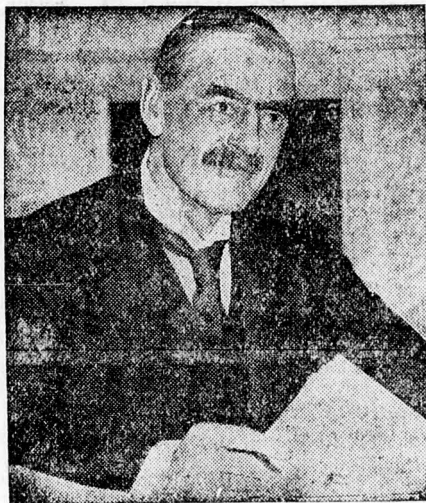
Ma pedig már sok mindenre világosság derült, sok mindenben keresik az igazságot és a jogosultságot.

Chamberlain berchtesgadeni útja elé minden jóakarát nagy reménységgel néz. Európa két nagy államférfia, akiknek őszinte békeakarata nyilvánvaló, bizonynyára nagy lépéssel viszi előre a veszélyeztetett béke ügyét.

Az angol miniszterelnök távirata Hitler kancellárhoz

Berlínből szerdán este a következő, általános feltűnést keltő hírt közölték:

Chamberlain angol miniszterelnök a ber-

Chamberlain angol miniszterelnök.

lini angol nagykövet közvetítésével a következő közlést juttatta el Hitler birodalmi vezérhez és kancellárhoz:

„Tekintettel a fokozódó válságos helyzetre, javaslok, hogy haladéktalanul átmegegyek Önhez, annak megkísérlésére, hogy békés megoldást találjunk. Légi uton kívánok menni és holnapi elutazásra készen állok. Kérem, közölje velem a legkorábbi időpontot, amikor fogadhat és közölje velem a találkozás helyét. Hálás lennék, ha igen korán választ kapnék. Aláírás: Chamberlain”.

Hitler erre a nagyjelentőségű közlésre azt válaszolta, hogy szíves készséggel hajlandó Chamberlainnel másnap, szeptember 15-én, találkozni. Ennek megfelelően Chamberlain minisz-

terelnököt csütörtök délre várják Obersalzbergbe.

Chamberlain miniszterelnök csütörtök reggel fél 9 órakor indult el Németországba a brit légi forgalmi vállalat repülőgépén. Utjára elkísérte Horace Wilson, gazdasági tanácsadó és William Strang, a külügyminisztérium európai osztályának vezetője. Tíz óra után érkezett Münchenbe, ahonnan rövid pihenő után folytatta útját Berchtesgaden felé.

„Éljen a jó, öreg Chamberlain!”

Londonból jelentik: Chamberlain nemes, emberi gesztusára az egész világ fellélegzett. Tudni kell, hogy

az angol miniszterelnök 70 éves és ez most életének legelső légi útja.

A berchtesgadeni személyes eszmecsere az egyetlen és utolsó mód arra, hogy a háborút elkerüljék és ezért a miniszterelnök elhatározása az egész kormány beleegyezése után jött létre. Az angol közvélemény feszült érdeklődéssel várja Chamberlain kísérletének eredményét és bizik abban, hogy ez a békeszerető gesztus olyan hatással lesz Hitlerre, hogy a tárgyalást a megértés szellemében folytathatják. Amikor Chamberlain elhatározásáról a hivatalos közlemény megjelent, a hír olyan lenyűgöző hatással volt az angol fővárosra, hogy az újságírók és a közönség valósággal megröghantak a telefonfülkéit és a váratlan torlódás több órára teljesen megbénította a londoni távbeszélő központot. Mindenütt ilyen felkiáltások hangzottak:

„Éljen a jó, öreg Chamberlain!”

Press Association szerint általában az az érzés uralkodik, hogy Chamberlain gesztusa és Hitler tárgyalási készsége a lehető legbiztosabb előjele a békés kibontakozásnak. A világ minden részéből őszinte szerencsekívánatokkal halmozzák el Chamberlaint az óriási feladat megoldásához, mely reá és Hitlerre vár, amikor, mint két ellentétes irány képviselői a tárgyaló asztalnál találkoznak.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Chamberlain utja a francia kormány tudtával történt

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Párizsból jelentik: A párizsi rádió Chamberlain utazásáról a következőket közölte:

— Az angol miniszterelnök utazási szándékát előzőleg közölte a francia kormánnyal, amely ezt a tervet teljes mértékben helyeselte és elfogadta. Csak azután vitatták meg még egyszer az egész utazási javaslatot az angol kormány tagjai egymás között. A rádió bemondója szerint Chamberlain még a pénteki napot is Berchtesgadenben tölti és csak szombaton reggel megy vissza Londonba, hogy miniszter-társainak és a Londonba szintén visszatért királynak részletesen beszámoljon az eredményről. Azt is említette a francia rádió bemondója, hogy berlini jelentések szerint ott Chamberlain elhatározása óriási szenzációt keltett. A németek teljes mértékben tudatában vannak a rendkívüli látogatás jelentőségének.

Az angol miniszterelnök utazásának hírére

a Berlinben székelő külföldi diplomaták, valamint a külföldi sajtó képviselői már is megindították az ostromot a Hitler villája körüli környékek ellen.

Chamberlain utazását nyugatommal fogadják Prágában

Prágából jelentik: Chamberlain utazásának hírére a cseh fővárosban nagy megnyugvással fogadták. A Hitler—Chamberlain találkozót a cseh helyzet szempontjából igen kedvezően ítélik meg. A Prager Tagblatt és a Bohemia félórával később jelent meg, hogy közölhesse a találkozó hírére. A cseh rádió-állomások is több nyelven és ismételtelen közölték a hírt, amely megnyugtató hatást váltott ki. Sokan, akik már el akartak utazni Prágából, a hír hatása alatt lemondtak szándékukról.

Páncélgépkocsival támadtak Egerben a németek

Berlínből jelentik: Egeri jelentés szerint a csehek által körülfűrt Habersbirk község egyik lakosának sikerült elmenekülnie. Közölte a szudéta-német párttal, hogy a község lakossága Runciman lord védelme alá akarja helyezni magát, de nem tud érintkezésbe lépni vele, mert a cseh rendőrkordon senkit sem enged ki a községből.

A rögtönítélő bíraskodás kihirdetése után, kedden este, Joachimsthalban agyonlőtték Schlosser Herman szudéta-németet. Oberwenthaltalnál száz, máshelyütt 800 szudéta-német menekült át a birodalom területére.

Egerben szerdán este a rendőrség két páncélgépkocsival vonult fel a szudéta német párt székhelyéhez, a Viktória szállóhoz, ahol házkutatást akart tartani. A párt házi őrsége ellenállt, hogy megakadályozza a névjegyzékek cseh kézbe kerülését. Lövöldözés támadt, míg végül is a rendőrök behatoltak az épületbe és megszállták a párt helyiségeit.

A harc közben két rendőr és egy katonája, valamint a párt egyik alkalmazottja meghalt, többen súlyosan megsebesültek.

Karlsbadban — cseh hivatalos jelentés szerint — a cseh államrendőrség több szudéta német képviselőt és tisztviselőt — köztük Künzel képviselőt is — letartóztatott.

23 halott és 75 sebesült

Prágából jelentik: A cseh rádió szerdán este hét órakor közölte, hogy több helyen még nem sikerült a karhatalomnak a rendet helyreállítania. Az eddigi zavargások halottainak száma — a cseh rádió bemondása szerint — 23 s ezek közül 13 cseh. A sebesültek száma 75. Szerdán este Prágában erős rendőri készültség vigyázott a rendre. A hangulat elég nyugodt volt, a község elkapkodta a lapok külön kiadásait.

Német szocialisták és cseh néppártiak harciriadója

Prágából jelentik: A cseh távirati iroda jelentése szerint a német szociál-demokrata párt s szervezeteinek vezetői megjelentek a prágai városházán és közölték elszánt akaratukat, hogy megvédik a cseh köztársaságot. A cseh néppárt végrehajtó bizottsága úgy határozott, hogy meg kell védeni az ország integritását, sérthetlenségét és a nemzet érdekeit.

A habersbirki véres dráma lefolyása

Prágából jelentik: Miközben Chamberlain a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a béke fenntartása érdekében, Prága és Eger (ahova tudvalevőleg a szudéta német párt áttetette főhadiszállását) farkasszemet néz egymással.

A szudéta német párt közleménye szerint a cseh csendőrség Habersbirk községben bor-

zalmas vérfürdőt rendezett. A németek itt már hetek óta izgalomban élt, mert a lakosság több tagját letartóztatták és a fogságban súlyosan bántalmazták. Szerdán délelőtt a kommunisták megtámadták a szudéta németeket. Verekedés támadt, amelybe a csendőrség is beavakozott. A közben mintegy 2 ezer főnyire összegyűlt szudéta-német tömeg elől a csendőrök a laktanyába vonultak vissza.

A tömeg körülvette a laktanyát s egyszerre az egyik ablakból lövés dördült el, amelyet egymásután több lö-

A szudéta-német kérdés teliesen a nemzetközi tárgyalások terére csapott át

Prágából jelentik: A Runciman-küldöttség szerdán délután jelentést adott ki, mely szerint Henlein délben háromnegyed 12 órakor, lakhelyén, Aschban fogadta a Runciman küldöttség tagjait, köztük Ashton Gwatkin. A megbeszélésen szudéta német részről jelen volt Frank és Künzel képviselő is. Henlein közölte a Runciman küldöttség tagjaival, hogy a párt azért oszlatta fel a tárgyaló bizottságot, mert a legutóbbi események következtében nincsenek meg többé azok az előfeltételek, amelyek mellett a tárgyalásokat a tárgyaló küldöttség eddigi megbízása alapján folytatni lehetne.

Prágai körökben az aschi megbeszélésnek nagyjelentőséget tulajdonítanak. Azt hiszik,

Az összes iskolák számára előírt

tankönyveket,

valamint

írószereket

legjobban vásárolhat

CLONDA

könyvkereskedésben

Bdul. Reg. Ferdinand 11. Tel: 17-27

vés követett. Csakhamar az épület minden ablakából megindult a lövöldözés és sortűzet adtak le a lakosságra. A fegyvertelen tömeg erre megröghanta a laktanyát és a csendőröktől fegyvereket és löszert zsákmányolt.

Mint utólag kiderült, a sortűzet megelőzően eldördült haldos lövést egy Bartos nevű csendőr adta le saját örmesterére. Az örmester ugyanis tót volt és vonakodott kiadni a parancsot, hogy sortűzet adjanak le. Amikor Bartos csendőr a tót örmestert agyonlőtte, több csendőr megkezdte a tüzelést a lakosságra. Falkenauból csendőrcsapatok érkeztek a helyszínre harci kocsikkal és azonnal megindították a tüzelést a németekre, akik felvették a harcot. A csendőrök vesztesége 16 halott, a szudéta-németeké sokkal nagyobb. Hozzáteszi még a jelentés, hogy a csendőrök részéről olyan kijelentés hangzott el, hogy a község minden lakóját megölik.

hogy a szudéta-német párt más körülmények között és más feltételek mellett hajlandó lesz a tárgyalásokat folytatni. Az is kedvező benyomást keltett, hogy Kundt és Rosche képviselők visszatértek Prágába.

A Havas prágai jelentése szerint a szudéta-német párt két közleményt adott ki. Az egyik közlemény hangoztatja, hogy a Henlein és Gwatkin között lefolyt tanácskozás igen fontos, valósággal történelmi jelentőségű volt. Henlein ugyanis kijelentette, hogy a kormánnyal való tárgyalások újabb felvételére csak a kedden közölt követelések azonnali teljesítése adna lehetőséget.

de a tárgyalások ma már nemcsak karlsbadi nyolc ponton, hanem az önrendelkezési jog elismerésén alapulnak.

A szudéta-német párt szerdán este közölte, hogy Kundt képviselő visszaérkezése Prágába nem annyit jelent, hogy a tárgyalások folytatása céljából tért volna vissza. Utjának célja, hogy a párt prágai irodája tekintetében bizonyos intézkedéseket tegyen.

Henlein és a Runciman küldöttség tagjai között szerda délben lefolyt megbeszélésről később még a következőket jelentik:

Henlein a Runciman küldöttség tagjainak megköszönte fáradozásait, amelyeknek célja a nemzetiségi kérdés rendezése volt.

A mult időben fogalmazott mondat arra mutat, hogy a mai helyzetben már nem lehet számítani a Runciman küldöttség és a szudéta-német párt további tárgyalására.

Az Express szerint a szudéta-német párt csak nemzetközi értekezleten tartja elintézhetőnek a kérdést.

Szerdán egyébként már nem voltak kapcsolatok a szudéta-német párt és a prágai kormány között.

Időjárás

A bucurești időjárásutató intézet szerint a várható időjárás: Változó felhőzet, a hőmérséklet állandó emelkedése várható.

Önnek is szüksége van arra,
hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet!

Játszva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk könnyen gyorsan németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr. Ernst Häckel tanár,
a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,
a báró Eötvös Coll. tanára írt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte játszva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szövegjegyzékkel és a feladványok megfejtésével kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

Ára fizetve 200 lejt és 10 lejt portó.

Márton Áron kolozsvári kanonok-plébános a gyulafehérvári egyházmegye apostoli kormányzója

A kolozsvári beszentelés után Gyulafehérvárra szállították Vorbuchner Adolf megyéspüspök holttestét. — Szombaton délelőtt tizen ny órakor lesz a temetés

Gyulafehérvár. Saját tud. Az elhunyt Vorbuchner Adolf gyulafehérvári püspök holttestét gépkocsival hozzák haza Bécsből. A holttestet szállító gépkocsit szerdán elindították Bécsből. A megérkezésről eddig még nem kaptunk jelentést.

Szerdán a késő esti órákban Márton Áron kanonok-plébános közölte, hogy a püspök holtteste csütörtökön a déli órákban, de esetleg a kora délutáni órákban érkezik meg. A kolozsvári egyházközség mindenestre a délelőtti órákban készenlétben állt, hogy a kegyeletes aktusra, a Szent Mihály templomban való beszentelésen résztvehessen.

A temetés napján, szeptember 17-én, szombaton d. e. 10 órakor a Szent Mihály templomban ünnepélyes gyászmisét tartanak a papság, a hívek és az egyházközségi iskolák növendékeinek részvételével.

Boga Alajos emlékbeszéde Kolozsváron

A róm. kat. egyházmegyei igazgatótanács szerdán, szeptember 14-én emlékülést tartott Vorbuchner püspök halála alkalmával. Az ülésen Boga Alajos kanonok-előadó emlékbeszédben foglalta össze az elhunyt püspök jellemrajzát:

— Összes egyházmegyei intézményeink és szervezeteink megéreztek, — mondotta Boga Alajos — hogy magasabb szempontokat mérlegelő főpásztor vezetése alatt állanak és az ő irányítása mellett be tudják tölteni a mai nehéz időkben reájuk háruló hivatást és felelősséget és a vallási s faji közösség javát munkáló céljait. Egyházmegyei Tanácsunk, mely a papság és a világiak együttes képviselőjében az egyházmegye összességének átfogó akaratát fejezi ki, szintén örömmel látta hogy megértő vezetése alatt kifejtetheti az önkormányzat révén teljes erkölcsi és anyagi erejét a vallás-erkölcsi célok biztosítására és az ifjúságunk katolikus szellemű nevelését biztosító intézmények fenntartására.

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztői: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Egyházatyák kora

III. kötet:

Dr. Gálos László:

Az egyház és a barbárok

A legnagyobb és legszebb vállalkozása az idei könyvpiacnak: Mindenkinek ismernie kell! — Az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelenő két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötetek) havi 200 lei részletre.

— Különösen meglepő volt ennek a derűs lelkű férfiúnak nyugodt ítélőképessége. — folytatta beszédét Boga Alajos — amely a legnehezebb kérdéseket is leegyszerűsítve, a dolgok összefüggéseit könnyedén megértve, mindig megtalálta a legnehezebb kérdések megoldásának helyes és lehető módját. Felfelé is, lefelé is mindig megtalálta az igazi szót, a helyes beszéd és kifejezés módját. Mert igaz és őszinte lélek volt s mellékzongolátok nélkül szerette és akarta az igazságot szóban s cselekedetekben.

Temesváron élnek az elhunyt püspök rokonai

Az elhunyt Vorbuchner Adolf erdélyi püspök közeli rokonai Temesvárott élnek. Mintegy két héttel ezelőtt kapták a püspöktől az utolsó levelet. Abban is írt ugyan a betegségről, de rokonai nem tudták, hogy válsá-

gosra fordult az állapota Temesvárott a püspök nagynénje, Jávorszky Albert főerdőtanácsos özvegye szül. bocskai Ilona — a püspök elhunyt édesanyjának nővére — és, azonkívül az elhunyt unokatestvérei Jávorszky László magántisztviselő és özvegy Mátffy Béláné vannak Temesvárott, míg Jávorszky Zoltán erdészeti felügyelő jelenleg Jasiban teljesít szolgálatot.

Az egyházmegyei tanács gyászjelentése

A gyulafehérvári Egyházmegyei Tanács elhunyt püspöke haláláról a következő gyászjelentést adta ki:

„A gyulafehérvári római katolikus Egyházmegyei Tanács mélyszégyes fájdalommal jelentí, hogy

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

VORBUCHNER ADOLF

megyéspüspök ur

életének 49-ik, papságának 24-ik és püspökségének 3-ik évében folyó év szeptember 10-én délelőtt 10 órakor a bécsi egyetemi klinikán, a haldoklók szentségeivel megerősítve az Urban csendesen elhunyt.

A megboldogult holttestét szeptember 17-én délelőtt 1/211 órakor Gyulafehérvárt, a székesegyházban tartandó gyászistentisztelet után fogjuk elődjei mellé elhelyezni.

*Aldott emléket kegyelettel őrizzük!
Nyugodjék békességben!”*

Dr Vorbuchner Adolf utolsó napjai

Kolozsvár. Saját tud. Badilla János nagy-szebeni főesperes-plébános most érkezett haza Bécsből, ahova tíz nappal előbb a nagybeteg dr Vorbuchner Adolf megyéspüspököt kísérte fel. A főesperes a megyéspüspök életének utolsó napjait a következőképpen mondja el:

— Vasárnap indultunk el Gyulafehérvárról a Kegyelmes urral és hétfőn délbe 1 órakor érkezünk meg Bécsbe. Azonnal az egyetemi klinikára hajlattunk, ahol Eppinger orvosprofesszor rögtön vizsgálat alá vette a főpásztort. A vizsgálat egy félóráig tartott és utána a beteget azonnal ágyba fektették. Eppinger professzor a vizsgálat után a következő kijelentést tette:

— Nem kímélte magát, ilyen szívvvel nem lett volna szabad dolgoznia.

Az orvosi előírás szerint nyerskosztot rendeltek a betegnek, akinek állapota bár súlyos volt, de a következő napokban aránylag még jól érezte magát. Pénteken délelőtt rosszul lett, ami eddig még nem történt meg soha és étvágyát is elvesztette. Közvetlen környezete és orvosi pénteken az esti órákig vele maradtak.

— Szombaton reggel — folytatja Badilla

főesperes — beszámoló levelet írtam, de valami rossz előérzet fogott el és a levél befejezését az orvosi vizit utánra halasztottam. Mikor azonban ki akartam lépni szállásomról, a Pazmaneum igazgatója, Zaborovszky már értesített róla, hogy a kegyelmes ur haldoklik. Kilenec órakor érkeztem a klinikára, ahol ott találtam Páter Merz lelkészt, aki a haldoklót meggyónította és feladta neki az utolsó kenetet. Ezek után rövid haláltusa következett és nem sokára beállt a halál. A haldokló utolsó sóhajlásával a következő szavakat lehetett:

— En Istenem... En Istenem...

A halottat a klinika halottas kápolnájában ravataloztuk fel, majd kedden a hozzátartozók és kísérők, valamint Paunescu bécsi román főkonzul jelenlétében Seydel püspök beszentelte a halottat.

— A holttest — mint már fentebb is jeleztük — a gyászautón szerda reggel indult el Bécsből a soffőrrel s egy kísérővel. Budapest szerdán délután haladt keresztül, Nagyváradot pedig csütörtökön a déli órákban hagyta el. Kolozsvárra csütörtökön délután érkezett, ahol a Szent Mihály templomban történt beszentelés után, a főpásztor hamvait Gyulafehérvárra szállították.

Apostoli kormányzót állított a Szentszék a gyulafehérvári egyházmegye élére

Gyulafehérvár. Saját tud. A bucaresti apostoli nunciatura nevében Szendy József nunciaturai titkár csütörtökön délelőtt 12 órakor telefonon értesítette a gyulafehérvári megyéspüspök irodát, hogy az apostoli Szentszék kinevezte a gyulafehérvári egyházmegye apostoli adminisztrátorává Márton Áron kolozsvári kanonok-plébánost. A telefonértesítést Nagy Jenő püspöki titkár vette fel, aki azonnal közölte azt Zomora Dániel nagyréposttal. Hasonlóképpen telefonon értesítette a kinevezéséről Márton Áron kanonokot is.

A bucaresti telefonértesítés közölte azt is, hogy a kinevezésről szóló okiratot az apostoli nunciatura a délután 2 órakor induló Rapidvonattal küldte meg a gyulafehérvári káptalannak és kolozsvárra Márton Áron kanonoknak. Így a kinevezés valószínűleg mindkét helyre már csütörtökön éjszaka megérkezett.

— Az új apostoli adminisztrátor aránylag

fiatalember, csupán 42 éves és már eddig is fényes pályafutást futott meg. Márton Áron 1896. augusztus 28-án született Csikszentdemokoson. Pappá 1924. július 6-án szentelték fel. Előbb káplán volt Ditrón és Gyergyószentmiklóson, majd hittanár Marosvásárhelyen, plébános Verestoronban, prefektus a Nagy-szebeni Teréz-árvaházban és udvari pap Gyulafehérváron. Innen került Kolozsvárra, ahol előbb egyetemi szónok és ifjúsági prézes volt, majd erdélyi Katolikus Népszövetség igazgatójává nevezték ki. Ebből az állásából rendelte dr. Vorbuchner Adolf megyéspüspök a kolozsvári egyházközség vikárius-ökonomusává. 1938. augusztus 21-ikéig működött Márton Áron ebben a megbízatásban, amikor is egyhangú lelkesedéssel a kolozsvári egyházközség plébánosává és főesperessé választották meg. Ugyanakkor a gyulafehérvári székesegyház kanonokává is kinevezte.

Katonai ellenőrzés alá helyezték a honvédelemmel kapcsolatos ipari üzemeket és raktárakat

A kormány minisztertanácsot tartott a nemzetközi eseményekkel kapcsolatban

Bucuresti. Saját tud. Este tíz óra körül minisztertanács ült össze a patriarchián. Két órai tanácskozás után a következő minisztertanács jegyzőkönyvet írták alá:

A minisztertanács 1938. szeptember 14-iki ülésén a következőket határozta el: 1. Felhatalmazza a hadügyminisztert, hogy 1938. szeptember hó 15-től kezdődően katonai ellenőrzés alá helyezi mindazokat a raktárakat és ipari műveket, amelyek a honvédelem szempontjából szükséges cikkeket állítanak elő, vagy tartalmaznak, hogy az ellenőrzés alatt munkateljesítésük, a nyersanyag és a gyártott anyag előállító-képességük leltározassék; tekintettel a termelés hatékonyabbá tételére; a hadsereg szükségleteinek teljes és azonnali kielégítése céljából.

2. A hadügyminiszter, a légügyi és tengerészeti miniszter és a belügyminiszter kaptak megbízást azzal, hogy minden intézkedést meghozzanak rendelkezések végrehajtása céljából.

Ehhez a hivatalos közleményhez, amelyet éjfélt után adtak ki, a lapok a következőket fűzik hozzá: A „Curentul” így ír:

A külpolitikai eseményeket a román kormány és a román közvélemény a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel kíséri. A vezető tényezőket állandóan értékelik a nemzetközi helyzet fejleményeiről. A feszültség csúcspontját érte el nálunk is szerdán, amikor a vezető tényezők értesültek a következőkről, amelyeket a szudéta-német vidékeken legutóbb lezajlott események maguk után vonhatnak. Estefelé azután, amikor a kormány tagjai tudomást szereztek Chamberlain elhatározásáról, hogy személyesen megy a Führerhez.

román körökben is onyhült a feszültség és illetékes körök hinni kezdték az európai válság elkerülésének lehetőségében.

Ebben a hangulatban ült össze szerdán este tíz óra körül a minisztertanács, amelyen Petrescu Comnen és Ralea miniszterek kivételével a kormány valamennyi tagja jelen volt.

A minisztertanács határozatának nemcsak jelképes értelme van. Az előrelátás politikája arra készítette a román vezető tényezőket, hogy az ország termelői erőit, különösen a hadsereg érdekeire való tekintettel a legmagasabb színvonalra emelje.

A „Timpul” így ír: A minisztertanács határozat normális eredménye annak a fokozott tevékenységnek, amelyet vezető körünk Sinaiban és Bucurestiben végeztek. Elemi intézkedések ezek, amelyeket a nemzetközi események parancsoltak, tekintettel egy esetleges veszélyre. A honvédelemmel kapcsolatos ipari és kereskedelmi berendezések rendszeresítése, azok tevékenységének fejlesztése szükséges.

Román vezető körökben szerdán este derült ki, uralkodott a ugyanez jellemezte a minisztertanácsot is. Ez azonban nem akadályozta meg a köröket abban, hogy idejekorán felkészüljenek minden eshetőségre.

Calinescu belügyminiszter ismertette a kormányzat reformmunkáját

Bucurestiből jelentik: Az új állami élet új formát és stílust kér. A kormány gondos és tartalmas munkásságát Armand Calinescu belügyminiszter, a királyi helytartók beiktatása alkalmával pontosan körvonalazta.

A belügyminiszter kifejtette, hogy a jelenlegi kormány nem harcos, hanem békítő kormányzat. Nem széthuzást és egyenetlenséget, hanem testvéri egyetértést és együttműködést akar teremteni az ország népei között. Nem forgácsolja szét az erőket, hanem az ország újjáépítésének szolgálatába állítja azokat.

Legelsősorban azonban a kormány tagjai a földműves népréteg felségélyezését és támogatását tűzték ki célul. Munkásságukért őket a tények és nem az elképzelések bizonyítják. A kormány cselekedetei, intézkedései, szolgálnak a legkésebb bizonyítékkal.

A közegészségügy érdekében indított mozgalom, kórházak felállításai, a falvakba küldött egészségügyi csoportok munkássága nagy hasz-

nára van a földműves osztálynak.

Ugyancsak a földműves osztály látja hasznát az elemi iskolai nevelés új gyakorlati irányának, az iskolai könyvek olcsóbbá tételének és a földműves fiúk részére kitűzött ösztöndíjaknak.

A szövetkezetek reformja egymilliórd leinyi hitelt juttatott a földműves osztálynak.

Az igazságszolgáltatás reformja lehetővé tette, hogy a földműves osztály könnyebben keressese igazát a bíróságoknál.

A közigazgatás reformja a helyi közelet fel-emelését és minden néposztály érdekeit megfelelő

Aktatáska, Iskolatáska

szavatolt minőségben

HARTMAN-VULCAN

Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 1.

védelemben való részesítését célozza.

A kormány minden eddigi működése tehát a földműves osztály javára szolgál. Ennek a ténynek jótékony hatását átérzi az egész állami élet.

A földműves néposztály felemelése érdekében indított mozgalom öfelsége II. Károly király augallatára indult meg és ugyancsak öfelsége felügyelete alatt folyik. A tartományok helytartói töltik be az összekötő kapocs szerepét a nép és az állam feje között.

A második mária-radnai különvonat útrendje

Nagyvárad. Saját tud. A mária-radnai zárandokok második különvonata, amely Nagykárolyból indul szeptember 19-én délelőtt 11 óra 12 perckor, Nagykárolyban a következő helységekből veszi fel a zárandokokot:

Kálmánd 82, Mezőfőny 78, Kaplony 156, Csánáros 73, Mezőterem 105 utast és Nagykárolyban a még jelentkezőket.

Szaniszlón (kb. 11 óra 30 perckor) felveszi Szaniszló 75, Csomaköz 91 és Mezőpetri 42 utast.

Ermihályfalván (kb. 11 óra 45 perckor) felveszi Ermihályfalva 88 és Ersemjén 6 utast.

Érselinden felveszi (kb. 12 óra 5 perckor) Érselénd 9 és Érselind 45 utast.

Székelyhídon (kb. 12 óra 30 perckor) felveszi Székelyhid 159, Éradony 8, Marghita 41, Kárársztelek 60, Szalacs 81, Berettyószéplak 14, Aszszonyvásár 8, Micske 17, Monospetri 63, Szilágy-somlyó 35, Zsibó 5, Szentjobb 42 utassal.

Bihardioszezen (kb. 12 óra 50 perckor) felveszi Bihardiosz 35 utast.

Biharon (kb. 1 óra) felveszi Bihar 14 utast.

Biharpüspökiben (kb. 1 óra 10 perckor) felvesz Biharpüspöki 61 zárandokot.

Nagyváradon (kb. 1 óra 15 perckor) felveszi Szentmárton 21, Szőlős 21, Fugyivásárhely 60 utast.

Mihez tartás végett közli a rendezőség, hogy minden plébános még 10 százaléknyi utast fölvehet, akiknek a menetdíját a felszállás alkalmával fogják kifizetni. Ideiglenes jegyeket nem bocsátanak ki, hanem kérik a plébánosokat, hogy adjanak egy kis elismervényt utasaiknak, amelyeket a vonaton, a hivatalos jeggyel fog kicserélni a Rendezőbizottság. Akik egyéni vagy tömegszállást kértek, ebbeli kérelmük a mária-radnai ferencrendi házfőnökség útján elintézt nyert. A vonatot a nagyvárad püspöki irodai igazgató fogja kísérni, aki mindent elkövet, hogy az elhelyezkedés a legsimábban menjen végbe. A plébánosok külön is figyelemztessék hivaikat, hogy mindenkinek lesz helye, éppen azért kerüljenek el minden idegeskedést.

Külön megjegyezzük, hogy mindenki óvakodjék az ilyenkor elkerülhetetlen zsebtolvajoktól. Legjobb elv: Mindenki vigyázzon magára és a szomszédjára.

Ismételten közöljük, hogy amennyiben megfelelő számú zárandók jelentkeznek, szeptember 25-én, vasárnap hajnalban is indít a Rendezőbizottság gy különvonatot Nagyváradról, amely a kora reggeli órákban érkezik meg Mária-Radnára. A jelentkezéseket a plébániai hivatalok fogadják el és legkésőbb szeptember 20-ig beküldik a Rendezőbizottsághoz.

A francia keleti határon — mint ismeretes — magyaránny csapatösszevonások vannak. Képünk egy sor tankszerű francia municiószállító kocsirol készült Strassburg közelében, a híres Maginot-vonalé.

Pázmány Társaság nevet veszi fel az Erdélyi Katolikus Akadémia

Pakocs Károly lett az átszervezett közművelődési egyesület elnöke

Kolozsvár. Saját tud. A közelmúltban megjelent törvényrendelet értelmében a nem állami jellegű intézmények ezentúl nem viselhetik elnevezésükben az akadémia elnevezést. Ez a körülmény tette szükségessé az erdélyi római katolikus Népszövetség közművelődési szakosztályából alakult Erdélyi Katolikus Akadémia elnevezés megváltoztatását. A Népszövetség ebben a kérdésben nagyfontosságú megbeszélést tartott és elhatározta, hogy a kulturális szakosztályt a jövőben — természetesen a Népszövetség keretében megmaradva — a Pázmány Társaság nevet veszi fel.

A szakosztály, illetve a Pázmány Társaság új elnöke Pakocs Károly, nagybányai plébános pápai kamarás, az ismert nevű író, lapunk kiváló munkatársa lett, alelnökei pedig dr. Gyárfás Elemér és dr. György Lajos, tilkára pedig Heszke Béla tanár. Új tagokul ugyanakkor beválasztották dr. gr. Bethlen Györgynét, dr. Boga Alajost és Venczel Józsefet, a tudományos szakosztályba Xantus Jánost, dr. Reischel Arturt, Márton Áront, dr. Rózsa Józsefet és dr. Boga Lajost Székely-

udvarhelyről. Az irodalmi szakosztály új tagjai lettek Kiss Jenő, Földes Zoltán, Buzás Gerő, Eröss Alfréd és Heszke Béla. Választottak ezenkívül levelező tagokat is és pedig a tudományos alosztályba dr. Faragó Ferenc, Józsa János, Vámszer Géza; az irodalmi alosztályba dr. Németh Kálmán, Huzella Üdön, Kekkel-Kéki Béla, Málnássy Tivadar, Puskás Hugolin, Pap Asztrik, Földi István, Kajtsa Ferenc és Florián Tibort; a társadalmi alosztályba Csátsári Adélt, Aubermann Pétert, Podor Józsefet, Páter Domy Józsefet, dr. Nagy Andrást, Albert Istvánt, Domokos Pál Pétert, dr. Dávid Lászlót, dr. Vuchetich Endrét és Schöff Bélát.

A Pázmány Társaság új vezetősége nagy-szabású program megvalósítását vette tervbe, többek között rendszeres havi ülések tartását, évkönyv megjelenését, vidéki vándorgyűlések rendezését, könyvkiadóvállalat létesítését és az egész erdélyi katolikus író-, művész- és tudástábor, illetve a katolikus társadalom nagyarányú tömörítését, kitűzött céljainak megvalósítására.

PARIZSI KEPESKÖNYV

Kávéházi terraszok

Párizs legkellemesebb helyei. Leülsz például a diáknegyedben a Boulevard Saint Michel és a rue Soufflot sarkán a Capoulade terraszára. Balra a Pantheon látod, tekintélyes kupolájával, jobbra a Rostand-tér szökőkútja mögött a Luxemburg-kert fáinak kellemes zöldje int. Ez természetesen diákok találkozó helye. Ha még olyan szerényen el is a francia diák, ebédutáni feketéjét mindig megissza Capoulade-nál. És itt találkozik kollégáival. A tavasszal kirakott színes napernyők alatt vidám ifjúság várja az öreg Sorbonne órájának ütését, hogy a jegyzeteket hónalj alá csapva, még egy utolsó cigarettával vigaszával induljon előadásra.

A hatodik kerületben levő „Deux Magots” már más képet mutat. A régi, román stílusú Saint Germain des Prés-templommal szemben kirakott székeken nagy hajú író és művészajlamú emberek ülnek a „bokk” (kis sör), vagy fekete mellett. Legnagyobb attrakciója e kávéháznak az öreg Lopp. Állandó politikai vágyai vannak és minden kormányválság alkalmával cilinderben és zsakettben szaladgál a ház folyósóin. Fontoskodó arccal sugja meg mindenkinek: Önnek elárulhatom. A kormányválságot nem tudják nélkül megoldani és minden percben várom, hogy hívjon az elnök. Persze erre soha nem kerül sor és Lopp megmarad a diáknegyed és környéke bohócának, s míg gyengén fizetett reklám-csatlósai egyik zsebükben a Lopp-párt nagy politikai beszámolóját hirdető falragasztékercseket hordozák, másik zsebük tele van anti-Lopp- (nem antilop) röpecdulákkal. Hiába, a propagandának kiszámíthatatlan eszközei vannak.

Montparnasse

a régi művésznegyed kávéházai a Coupole, Dome, Palette és a Rotonde híres terraszai között az idén egy új különlegesség ütötte föl a fejét. A tulajdonos kiírta a kávéház cégére: „Milk-bar” s a bóbítás felszolgálókisasszonyok azóta nem győzik elég gyorsan hordani hosszú fémpoharakban a jeges, felvert tejcsodát. Flanell-nadrágos amerikaiak, kék-kabátos angolok, no meg igen sok középeurópai és francia is szünni nem akaró lelkesedéssel szív-

ják szalmaszálon a málnával, eperrel, narancsal illatosított hideg tejkremet, míg a tulajdonos „szelid” örömmel áll a blokkokat számláló kassza mögött és áldja az időjárásutató intézetet, mely holnapra is tartós meleget jelentett.

Champs Elysées

kávéházai egészen más képet mutatnak. Florian-nál dzsez muzsika szól a helyiségből. A terraszon — a világ sznobjainak találkozó helyén — Eden fekete kalapját viselő angolok, kétsoros zakóban előkelő franciák kanalazzák lassan a Café Licéois-t, a habos jegeskávét. Az asztalokon itt is, ott is áll egy szódás üveg, jeges veder, miből időnként fehér jégkockákat raknak hevülő franciák a talpas poharakban álló Pernod-ba és élvezik ezt az édeskés, szesz franciá hűsítőt.

A szódásüvegről jut eszembe. Wishkyt szódával a Café de la Paix terraszán isznak az angolok, miután az Opera mellett levő Pam-Pam-ban villásreggeliztek egy sonkával, sültkrumplival és paradicsommal rakott „angoltányért.” Ez a negyede Párizsnak mindig tele van angolokkal. Itt történt az a humoros eset, hogy egy vidéki francia kispolgár megszólított egy urat:

— Boesánat! Nem tudna uraságod valakit, aki itt franciául beszél?

A Rue Royale

sarkán Maximtól húsz lépésre tele van a terrasz. Innen kitűnően lehet a Madeleine-templomra látni, ahonnan éppen egy elegáns esküvő vonul ki, a széles lépcsőkön lefele. Szomszédom befejezte a feketéjét és a pincért hívja. Biztosan fizetni akar — gondolom magamban. De — csodák csodája — újabb feketét rendel. A párizsi kávéháznak megvan az a jó szokása ugyanis, hogy senki sem újítja meg a rendelését. A pincér sem sétál vizsla szemekkel fixirozva az árva pohár sör fenekén maradt habot s a vendég kényelmesen élvezheti vékonyka feketéje mellett akár három órahosszat a boulevard forgalmát. Ha van rá ideje. Mert Párizsban még az idegen is siet. Várja a nagy város sok főnyalója, felelhetetlen szépsége.

TÁTRAY BARNABAS.

Az itt felsorolt könyveket kiváló orvostanárok és szakorvosok írták, akik az Ön panaszain segíteni akarnak!

A rákbetegségről. Dr Verebély Tibor egyetemi tanár	ára 30 Lei
A diétás konyha technikája. Dr Soós Aladár egyetemi tanár	240 „
Hogyan éljen a szívbeteg ember? Dr Bodon Károly egyetemi tanár	95 „
Nyerskoszt. A nyers diéta mint természetes gyógytényező. Dr Bucsányi Gyula ed. tanácsos, főorvos	110 „
Az érlelmeszedés gyógyítása és kezelése. Dr Bucsányi Gyula főorvos	55 „
Alkoholizmus. — Alkoholkérdés. Dr Donáth Gyula egyet. tanár	40 „
A reumás bajok házi kezelése. Dr Engländer Árpád szakorvos	90 „
A fiatal anya. Dr Földes Lajos főorvos	95 „
A női betegségekről. Megelőzés. — Gyógyítás. Dr Földes Lajos főorvos	125 „
Fajlsmeret. Gazdagon illusztrálva. Dr Gáspár János	145 „
A pszichoanalízis, mint módszer. Dr Hermann Imre	75 „
A cukorbeteg kosztja. Dr Horvai Lajos főorvos	95 „
Anyagcserebetegségek. (Reuma, köszvény, vesebaj, cukorbetegség.) Dr Horvai Lajos főorvos	90 „
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Dr Káldor Miklós főorvos	110 „
Az ötvenéves ember. A kritikus kor betegségei. Dr Káldor Miklós főorvos	215 „
Hogyan éljen a gyomor- és bélbeteg ember? Dr Lukács Pál főorvos	110 „
Mi kell a sportolónak saját testéről tudnia? Dr Kellner Dániel	105 „
Az elhízás és a soványító gyógyelljárások. Dr Lukács Pál főorvos	95 „
Hogyan éljen a vesebeteg ember? Dr Lukács Pál főorvos	95 „
A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Dr Müller Vilmos főorvos	110 „
Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só- és vitamintartalma	45 „

Új polgármestert neveztek ki Marosvásárhely élére

Magyar alpolgármestert kap a székely anyaváros. Papp Danila királyi helytartó köruton

Székelyudvarhely, saját tud. Papp Danila gyulafehérvári királyi helytartó Segesvár felől jövet, Székelyudvarhelyre érkezett. A helytartó magánfeleket itt nem fogadott s csak az éjszakát töltötte a városban. Innen tovább utazott autójával Csik felé.

Marosvásárhely. Saját tud. Szerdán délután gépkocsin váratlan vizsgálat megtartása céljából Marosvásárhelyre érkezett Papp Dániel, a Maros kerület királyi helytartója. Csak rövid ideig, mintegy másfél óráig, tartózkodott a városban. Ezalatt a vármegye házában fogadta az üdvözléseket. Dimítriu ezredes-prefektus a vármegye, Rosu ny. őrnagy, alpolgármester a város, Gheorghescu Pion tábornok, hadtestparancsnok a hadsereg részéről mondtak rövid üdvözlő beszédeket.

Ezután értekezlet keretében megtárgyalták az ujonnan kinevezendő polgármester és alpolgármester kérdését. Polgármesterré Dr. Baciu Teofil neves ügyvédet, míg alpolgármesterré a magyar kisebbség részéről Szigvártó Gábor tanárt terjesztették elő kinevezésre. Szigvártó régi közéleti embere a marosvásárhelyi polgárságnak s Dr Baciu Teofil is bírja a város polgárságának osztatlan bizalmát.

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5

ELOFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

HAZÁÉRKEZETT SINAIABA A KIRÁLY ÉS MIHÁLY NAGYVAJDA. Bucuresti. Saját tud. II. Károly király és Mihály nagyvajda szerdán délelőtt Sinaiába érkeztek. Az állomáson Udareanu udvari miniszter és Cezar Popescu, város polgármestere fogadta őket. A királyi vonattal érkezett az uralkodó kísérete is, amely résztvevett az Arad-megyei és bánági vadászaton.

Egyházmegyei tanácstagválasztás. Marosvásárhely. Saját tud. Jaross Béla pápai prelátus, főesperes elnökletével a marosvásárhelyi római katolikus egyházközség is megválasztotta az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanácsba kiküldendő két képviselőjét. Egyhangú választás alapján dr Duha Tibor és Dávid János gyógyszerészt választotta meg a hívek közgyűlése erre a megtisztelő megbízásra, amely hat évre szól. A vármegye többi katolikus egyházközségeinek képviselői dr Szoboszlai László, és Daróczi László tanár lettek. A marosi főesperesség papsága részéről Agótha Endre szentszéki tanácsos, remetei plébánosra esett a választás. A megválasztottak mindannyian értékes munkát fejtettek ki az egyház életében.

OKTÓBER ELSEJÉIG MEGHOSSZABBITJÁK A FÜRDŐHELYEKRE SZÓLÓ VASUTI KEDVEZMÉNYT? Bucurestiből jelentik: A CFR fürdőkre és üdülőhelyekre szóló utazási kedvezménye a törvény értelmében szeptember 15-én lejárt. A fővárosi lapok jelentése szerint a vasút vezérigazgatósága a kedvezményeket október elsejéig meg fogja hosszabbítani.

SIKKASZTÁS MIATT LETT ÖNGYILKOS BALOG ÁRPÁD CÉGJEGYZŐ. Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Balog Árpád az aradi „Romcoling” nagyváradi cukorlerakátának cégjegyzője a zsidó temetőben revolverével agyonlőtte magát. A cégjegyző ellen a vállalat 160 ezer lei elsíkkasztása miatt büntető feljelentést tett az ügyészségnek. A rendőrség aznap kapta meg az ügyészség átiratát, amikor Balog Árpád végzetes tettét elkövette.

Három évi fegyházra ítélték a gyergyószentmiklósi adóhivatali pénztárost. Marosvásárhely. Saját tud. Csütörtökön hirdettek ítéletet a marosvásárhelyi tábla Medve József gyergyószentmiklósi adóhivatali pénztárnok ügyében. Medve József kezén eüft 347 ezer lei, amint vallomásaiban mondotta, ezt az összeget ellopták tőle. A vizsgálat azonban Medvét találta bűnösnek és a tábla 3 évi fegyházra ítélte a pénztárost. Medve József az ítélet ellen felebbezett.

Összes katolikus egyesületeink figyelmébe! Felhívjuk az összes nagyváradi katolikus egyesületek tagjait: a különféle Mária Kongregációkat, Credot, Növédő és Nőegyletet, Szeretet Egyesületeket, hogy a folyó hó 18-án, vasárnap reggel 8 órakor az olasz római katolikus plébánia templomban tartandó évnívító közös szentáldozáson teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Zürichi zárlat. Párizs 11.95, London 21.30 fél, Newyork 442.50, Brüsszel 74.72 fél, Milánó 23.25, Amsterdam 238.85, Berlin 174.40, Prága 15.30, Varsó 83.10, Belgrád 10, Bucuresti 325.

HATALMAS VADÁSZSÁKMÁNY A BÁNSÁGI KIRÁLYI VADÁSZATON. Temesvárról jelentik: Ófelsége szombaton Kisjenőre érkezett, ahonnan Mihály nagyvajda társaságában, valamint Mocsonyi Anton királyi fővadászmester, több miniszter és számos előkelőség kíséretében a Vadász és Miske között elterülő királyi vadászterületre hajtatott, ahol három napig vadászott, szép eredménnyel. A vadászati befejezése után Ófelsége visszatért Kisjenőre, ahol a község továbbá a környező községek lakossága őszinte ünneplésben részesítette. Ófelsége szívélyes szavakkal válaszolt az üdvözlő beszédekre, majd Csanádra ment, ahol két napig vadászott s a vadászati második napján 580 fogoly, 79 fűrj, 14 szalonka és 19 különféle vad került terütekre. A király és kísérete ezután visszautaztak a fővárosba.

Nagy pusztításokat végzett a nap hevével felrobbant kanális-gáz. Marosvásárhely. Saját tud. Az állami tanítóképző intézetben robbanás történt, mely harminchat ablakot tört be és szétvetette a vízvezető csatornát, az épület egész magasságában. Az első pillanatban földgáz robbanástól tartottak, de a hivatalos vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy nem földgáz, hanem a nyár folyamán összegyűlt és az egyik vezetékbe szorult kanális-gáz robbant fel még pedig a nap hevével.

DRÁGUL A TŰZIFA MÁRAMAROSSZIGETEN. Saját tud. A zsigeti piacról az utóbbi hetekben eltűnt a tűzifa. A falusi szekeresek már hetek óta nem jelentkeztek s így csak fakerskedőktől szerezheti be a lakosság tűzifaszükségletét. Ennek következtében a fa ára öleként 1.200 leire emelkedett.

Százharmincezer leles lopás elkövetésével vádolnak két kereskedőt. Nagyványa. Saját tud. Nem mindennapi ügy foglalkoztatja a nagyványi rendőrséget. A nyomozás Markovics Béla borkereskedő feljelentésére indult meg. Markovics százharmincezer lei értékű gyapju el tulajdonításával vádolja Müller Ernő és Lázárovits Dezső kereskedőket. A feljelentő a gyapjut néhány nappal ezelőtt a nagyványi vágóhídon vásárolta. Az árut a Müller és Lázárovits Ferdinánd király-utca 80. szám alatt levő közös raktárában helyezte el. Amikor néhány nap múlva a gyapjut el akarta szállítani, a két kereskedő nem engedte be raktárába. Azt mondták, hogy a 150 ezer lei értékű gyapju az ő tulajdonuk. A hatóságok az árut büntetői zár alá vették. Közben megállapították, hogy a gyapju tulajdonosa nem tett eleget az egészségügyi szabályoknak. Ha a tulajdonos személyét megállapítják, bírságot vetnek ki reá. Az ügyben tovább folytatják a nyomozást.

Macska hipnotizált egy kigyót. Londonból jelentik: Egy Gourret nevű madagaszkári telepeessel különös esemény történt a napokban. Szobájában újságot olvasott, amikor hallotta, hogy a ház előcsarnokában a macskája élesen nyivákol. A tartós láрма idegessé tette a gazdát, ki ment és megpillantotta macskáját, amint a szőret felborzolva egy a heverő alatt sötétlő tömeg felé fordítja minden figyelmét. A macska ezután nem hagyta magát elkergetni és csak lépéscél-lépésre hátrált. Gourret most már alaposabban megnézte, mi van a heverő alatt s rémülve látta, hogy az nem más, mint egy jól kifejlett kigyó, méghozzá igen mérges. A hüllő elnyult állapotban volt és nagyon nehezen mozgott, de azt is alig láthatóan. Mintha hipnotizáltak volna, oly tehetetlen volt. Kétségtelennek látezott, hogy a macska valamilyen módon tehetetlenné tette a kigyót és nyávogva kért segítséget gazdájától. Gourret agyonverte a hüllőt, amelyet a macskája legyőzött a szeme pillantásával.

Feljegyzések

Meghalt Bánffy Ferenc báró s vele eltűnt az egyre szegényedő erdélyi életből az utolsó Mecenás. Bánffy Ferenc valóban az volt, amit Mecenás alatt érteni szokás: minden szépnek és jónak, főként azonban az irodalomnak és a művészetnek lelkes és önzetlen támogatója. Húsz éven keresztül nem indult Erdélyben közérdekű magyar mozgalom, nem alapítottak lapot és nem rendeztek művészi kiállításokat, nem szerveztek egyesületet és nem indítottak gyűjtést anélkül, hogy az előzetes számvetésekben, mint biztos és elmaradhatatlan tételt Bánffy Ferenc adományát, előfizetését vagy vásárlását első helyen be nem állították volna a szervezők. S ebben sohasem csalózkodtak. Annál többet kellett csalódnia Bánffy Ferencnek nem egy olyan kezdeményezésben, mely az ő támogatásával indult el útjára s nem egyszer egyenesen erre a támogatásra alakult meg. Ez a sok csalódás azonban nem térítette el őt erről az útról, melyen egész életében örömmel és derűs bölcseséggel járt. Mélyeséges meggyőződéssel vallotta, hogy a vagyoni társadalmi megbízatást és nemzeti kötelességeket jelent s ezeket híven teljesítette, bárha vagyona távolról sem volt olyan nagy, mint az igények, melyeket azzal szemben támasztottak. A támogatás, melyet minden jó ügynek megadott, nemcsak támogatást jelentett, hanem mély és eleven érdeklődést az ügy iránt, melynek barátja lett. A testi hába, a rossz hallás, mely száműzte az életből, nagy akadályokat állított e mélyeséges érdeklődés útjába: mégsem fáradt el soha, hogy e súlyos akadályt a legfáradtságosabb módszerekkel, sok írással és sürű levelekkel áttörje. Szívesen és örömmel írt leveleket: bölcs és felkészült hozzászólásokat minden üggyhöz, mely érdeklődését felkeltette vagy ellenmondását kíváltotta. Aligha van Erdélyben komoly író vagy más becsületes tollforgató, aki nem őrizne ilyen levelet fiókjában, ha sokáa volna leveleket megőrizni: ezek a levelek hol biztatást jelentettek a hangnak, melyet a cikkíró megütött, hol érdektelen és őszinte kritikát, melyhez oly ritkán jut a közéleti írás, hol pedig értékes adatokat vagy figyelemztetést, melyekkel a megkezdett munkát folytatni lehetett. Csupán a nemes szerénység és a tökéletes önzetlenség tette, hogy a nagy szellemi tevékenység fejében, mit e levelek néhány év előtt még jelentettek, nem követelt soha beleszólást az ügyekbe, melyekhez hozzászólt: így ez a befolyás láthatatlanul és névtelenül érvényesült. Bánffy Ferenc gondolatait és sokoldalú tudását éppen olyan őszintén osztogatta, mint az anyagi javakat, pedig ezek sokszor nagyobb segítséget jelentettek az ügynek, mint az a pénzbeli támogatás, amit adhatott. Nemcsak nagy családnak leszármazottja volt, hanem nagyszű és nagyhatalmú férfinak, Bánffy Dezső miniszterelnöknek fia is: az örökség tehát, melyet útravalóul kapott, sokszoros volt. Senki azonban nála nagyobb szerénységgel, komolyabb felelősséggel és igazibb elfogulatlansággal mindezt nem hordozta egy hosszú életen keresztül: a nemesség, rang és vagyon, melyet örökölt, az ő személyében lelki nemességgé, szellemi ranggá és nemzeti vagyonná alakult. Ha nem is fűződnek irodalmi vagy egyéb alkotások a nevéhez, ez az élet a maga harmónikus egészében sok irodalmi műnél ezerszerre különb nemzeti alkotás, melyre büszkék lehetünk és azt példaként állíthatjuk nemcsak magunk, hanem kései nemzedékek elé is. Ez az egyetlen, ami nagy gyászunkban ma vigasztal: a nemes lélek nemcsak a földöntül kapja meg jutalmát, hanem itt a földön is abban a tiszteletben, ahogyan méltatlan kortársai emlékét őrzik és szellemét tisztelik. Ebben a nagy és láthatatlan táborban ott vagyunk mi is. (Skin.)

Megnyílt az új piac Máramarosszigeten. Saját tud. A város vezetősége — mint ismeretes — nagy anyagi befektetéssel új piacot létesített a város központjában. Az új piacot most adták át az elárusítóknak és vásárló közönségnek.

Ujra forgalomba került a Dreher-Haggenmacher sörgyár

ŐSZI SÖR

idénykülönlegessége!

Mindenütt kapható.

A szervezetre ártalmatlan, gyógyhatású, olcsó népital.

MEGNYILT AZ ÚJ ISKOLAI ÉV. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délelőtt az ország elemi és középiskoláiban ünnepélyes külsőségek között nyitották meg az új tanévet. A nagyváradai Gojdu liceumban az ünnepség kereteiben elbúcsúztak Nes Teodor igazgatótól, akit tartományi főfelügyelővé neveztek ki. Popovici gör. kel. püspök, Zigre Miklós az Iskolaszék elnöke és Catana a Gojdu Liceum új igazgatója méltatták Nes Teodor érdemeit. Az elhangzott beszédek Nes Teodor meghatort szavaival köszönte meg.

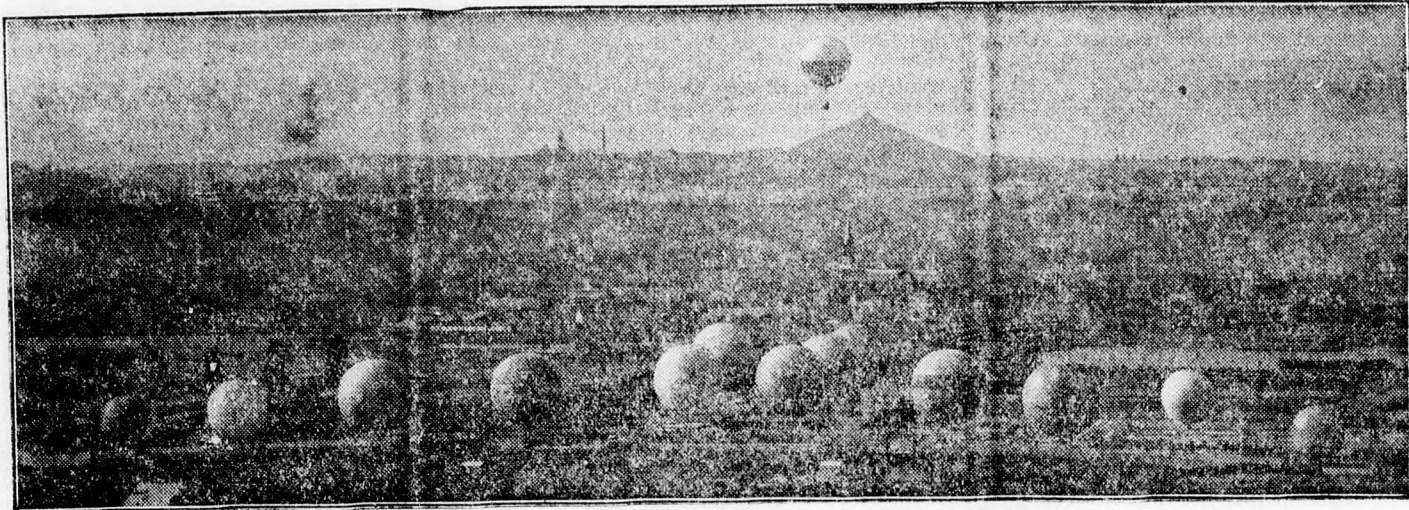
Allatárak Kolozsváron. Saját tud. Teljesen hizott, kivételre alkalmas sertés 25 lei, teljesen hizott belföldi fogyasztásra alkalmas sertés 24 lei, hussertés 23, soványisertés 23, teljesen hizott, kivételre alkalmas tehén 15, vagnivaló hizott ökor 15 lei kilogrammonként élőszuliban. Fejőstehén napi 20 liter tejjel, szavatolás mellett 14 ezer lei, 16 liter tejjel 12 ezer lei, növendékmarha élőszuliban 18 lei, szopóborjú kilogrammjára 20 lei. Jármos ökor párja 28-36 ezer lei. Kocsiló párja 30 ezer lei.

ÉLETBELÉP AZ ÜZLETEK TÉLI ZARÓRAJA Nagyvárad. Saját tud. Mudura Ioan munkaügyi felügyelőtől és a rendőrség közigazgatási osztályától nyert értesülésünk szerint szeptember 16-án reggel életbelép az üzletek téli zárórája. Az új záróra a következő: Reggel a nyitás szabad (tetszéspontjában 8 és 9 között) déli zárás 1 órakor, délután 3-tól 7-ig lehet nyitva tartani. Fűszerüzletekben zárva tartanak fél kétó és fél 4 óra között. Zárás este 8 órakor. A boltok este 8 órakor zárnak.

HANZU KIRÁLYI HELYTARTÓ ELISMERŐ LEVELE EGY SZATMÁRI MAGYAR ÜGYVÉDHEZ. Szatmár. Saját tud. Dr. Kiss Endre szatmári ügyvéd, az egykori Magyar Párt jogügyi szakosztályának volt elnöke címére a napokban ajánlott levelet kézbesített ki a posta. A levelet Hanzu királyi helytartó, Szamos tartomány vezetője írta és elismerését fejezte ki afelett, hogy dr. Kiss Endre magyar nyelvre fordította az új közigazgatási törvényt.

A Marosba fült kenderáztatás közben. Marosvásárhely. Saját tudósítónktól. Nagyernye községben Várad-Szőcs Ferenc 19 éves legény a Marosra ment kender áztatni. Ott elkészítette a kender áztatására szolgáló medencét s elhelyezte a szekér kender is benne, miközben annyira kimelegedett, hogy elhatározta a hidegebb idő ellenére is, a fürdést. Fürdés közben azonban elmerült az egyébként is kifáradt legény s többé nem is került a víz színére. Holttestét csak tegnap találták meg a harmadik falu határában, ahová a víz lesodorta.

Megjelent a Népegészségügyi Szemle legújabb száma, a következő érdekes tartalommal: Dr. Darányi Gyula: Tisztálkodás, testápolás. Ince Lajos: Parajd népegészségügye. Dr. Szász Emil: A Basedow-féle betegségekről. Jó tudni... Vasárnapi iskola: Dr. Gergely Endre: A gyermeknevelésről. VI. Az Amerikai Egyesült Államok tudósvész elleni berendezkedése. A sajtók fűszerezése. A házak oldalfalainak beázása. Könyvszemle. Dr. Schmidt Béla kitűnő lapja megrendelhető Marosvásárhelyen, Str. Eminescu 1. szám alatt.

A Gordon-Bennett ballon-verseny startja Lüttichben

LÁTHATATLAN HANGSZÓRÓKAT ALKALMAZNAK NÉMETORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: Nagy gyűlések és ünnepi demonstrációk rendezésénél azt a tapasztalatot szürték le Németországban, hogy a tömeg feje fölött, oszlopokon vagy állványokon elhelyezett hangszórók megnehezítik a tömegek áttekintését, a rendezőség munkáját akadályozzák és rontják az ünnep összképét. Ezért a tömegmozdulások állandó színhelyein újabban föld alá rejtett hangszórókkal kísérleteznek a német szakemberek. A „földhangszóró”-kat betonpalat kibélt üregekben helyezik el és olyan fedőlappal burkolják, amely elbírja a ránehezedő tömeg súlyát, de a hangot maradéktalanul átengedi.

Fehér zsiráf Kenya erdeiben. Nairobiól jelentik: Kenya vadonjaiban Goodwyn György Afrika-utazó lefényszeptett egy hófehér zsiráfot. A legelőt, amit ember egyáltalán láthatott. Az állatot Goodwyn nagy zoológiai expedíciója fedezte fel, illetve találta meg. A zsiráf hatalmas him, melynek csak a szemei körül vannak fekete karikák. Egyébként teljesen kifejldött és nőstényével együtt békésen legelészett a vadonban. Leteríteni nem tudták, mert noha negyven méterre közelítették meg, a fényképezés pillanatában beugrott a bozótba és nyomtalanul eltűnt. Az Afrikavadászok, akik Goodwyn expedíciójában résztvesznek és tapasztalt régi trapperek, kijelentették, hogy nem tudnak ilyen állat létezéséről.

Gyujtogató verebek. Denver Cityből jelentik: Amerikában kérlehetetlen harcot hirdetnek a verebek ellen, mert, mint azt a Railway Fire Protecting Assosiation nevű biztosító társaság megállapította, rengeteg tüzést a verebek közvetítése révén keletkezik. Szemtanuk számtalanszor megfigyelték, hogy a verebek felszedgették az eldobott cigarettavégeket tél idején és azokat fészükbe szállították. Ha közben a cigarettavég izzása tulságosan érezteti hatását a repülő madárnál, akkor elejti a tüzesvégű maradékot, mely gyakran esik tűzveszélyes helyekre és lángralobbantja a csűrőket, kazlakat. Maga a hatóság is megállapította, hogy nemrég történt nagy rockwoodi tüzet is ilyen módon okozták a verebek, ennél a tüzvéznál hat ember lelte halálát.

* **ŐSZI SÖRT** csak Dreher-Haggenmacher gyártja. Minden ószel-forgalomba kerül és minden szaküzletben kapható.

Megszünik a legnagyobb orosz traktorgyár. Charkovból jelentik: A hatalmas charkovi traktorgyár, az orosz öt éves terv büszkesége megezőnben van. Néhány hónappal ez előtt a szakértők rajtettek, hogy a charkovi traktorok teljesen hasznavevetellenek. A mezőgazdasági szerszámok, amiket szintén ebben a gigantikus üzemben gyártottak, néhány napjára használat után tönkremennek. Ezert a gazdasági szovjetmiesodák, amiket kolhozoknak neveznek, nem tudnak dolgozni. Juniua havában a tervek szerint négy és fél millió rubel értékű alkatrészek helyett Charkovban csak 1.650.000 rubel értékűt tudtak előállítani. Ezekután a szovjet elhatározta, hogy megszünteti az üzemetek, melyekbe a rubelek millióit ölte bele.

Temetkezési irányvák:

Szépen lackozott erős fenyőből készült koporsó, mintás organtin szemfedővel, párnával, lepedővel, fémtáblás keresztel, 2 fogatu üveges gyászkoocsival 4 testőrral 1200 lei

Szépen kelett vastag fenyőből készült fényezett koporsó, himzett szemfedővel, párnával, fémtáblás fejfával, dísz üvegezett 2 lovas gyászkoocsival, 4 testőrral 2500 "

Magos, domboru tetejű fenyőből készült díszes, nehéz koporsó, selyem himzésű szemfedővel, párnával, 2 lovas díszes halottas koocsival, 4 testőrral 3500 "

4 lóval 4900 "

Kemény tölgyfából készült pulitros koporsó, selyem himzett, szemfedő, párna, 4 lovas gyászkoocsival, 5 testőrral 5500 "

Érckoporsó, selyem himzésű szemfedővel, párnával, fakeresztel, 4 lovas gyászkoocsival, 5 testőrral 8500 "

Természetes, hogy az itt felsorolt áraknál vannak alacsonyabbak és vannak magasabbak is.

Erdélyi Sándor „CONCORDIA”

Betörték a belényesi óvónőképző irodájába. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökre virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték a belényesi óvónőképző iskola irodahelyiségébe, ahol felfeszítették a fiókot és 31 ezer 400 lej készpénzt vittek magukkal. Megkísérelték az elzárt szekrény feltörését is, amelyben 100 ezer lei készpénz volt, de munkájukban megzavarhatták őket s a nagy ószeg a helyén maradt. A rendőrség feltevése szerint a betörést a helyzettel ismerős egyének követhették el, mivel csak azoknak lehetett tudomásuk a fiókban és a Wertheimszekrényben elhelyezett készpénzről, amelyet a folyamatban lévő beiratási díjakból gyűjtöttek össze.

Rádöntötték a házat a lakókra egy kökerítést javító munkások. Marosvásárhely. Saját tud. Az ítéltő tábla kökerítését javítási munkálatoknak vetették alá, miközben a szomszédos Csongvay-féle ház tűzfala beomlott. A lakókat s azok gyermekeit csak nehezen sikerült kimenteni a lehulló faltörmelék alól. A kiszállított bizottság megállapította, hogy a bontási, illetve javítási munkálatok a tábla részéről nem képzett munkásokra volt bízva, akik aláástak a Csongvay-féle ház tűzfalának s így történt a szerencsétlenség, melynek emberáldozata szerencsére nincs, de az anyagi kár több százezer lei.

Kabala

Jules Massenet francia zeneszerző — ki 1912 augusztus 13-án halt meg — nem szerette az elbizakodott fiatal „zseni”-ket. Egy alkalommal egy fiatal zeneszerző kereste fel őt, hogy hallgassa meg első szerzeményét. A tapasztalatlan ifju így állított be a „Manon” szerzőjéhez:

— Bizonyára tudja, kedves Mester, hogy Molière első műveit egy öregasszonynak olvasta fel abban a babonás meggyszó-désben, hogyha az öregasszonynak tetszenek azok, akkor a közönség is meg lesz velük elégedve. Azért elhatároztam, hogy eljöttszem ön előtt szerzeményemet és ha önnek tetszeni fog, akkor a közönség is kétségtelenül meg lesz vele elégedve.

— Ön nagyon kedves, uram — felelte Massenet —, de mivel ön nem Molière, engedje meg, hogy én se legyek az ön öregasszonya.

Ünnepies keretek között tették le az esküt a nagyvárad-i ítélőtábla új birái

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délelőtt ünnepélyes külsőségek között zajlott le az Itélőtábla első tanácsának tárgyalótermében az új táblabírák eskütétele. Az új alkotmány ugyanis, mint ismeretes, megszüntette az esküdthíroságokat és helyükre az ítélőtáblák székhelyén felállította a büntügyi tanácsokat. A nagyvárad-i büntügyi tanácshoz Albert Dumitrescu táblabíró, mint elnököt, dr. Nestor József volt vezetőügyész, Constantin Popescu volt törvényszéki bíró, Constantin Degant, a máramaros-szigeti törvényszék volt elnökét, Velican Constantint, a gyulafehérvári törvényszék volt elnökét, Victor Popescu volt törvényszéki bíró, valamint Dimitrie Nicolescu és Alexandru Niculescu táblabírákat nevezték ki.

Az újonnan kinevezett bírók Ulvianu Alexandru táblai főelnök kezébe tették le az esküt. Az eskütétel után a főelnök nagyszabású beszédben emlékezett meg szeptember 15-ike jelentőségéről. Kihangsúlyozta, hogy az esküdtszék, mint igazságügyi intézmény teljesen elavult. Grozavescu Cornél világhírű román operanékes példáját említette fel, akit felesége, mint ismeretes, agyonlőtt. Az esetet a bécsi esküdtszék tárgyalta le és az asszonyt felmentette. Ennek az elavult intézménynek meg kellett szünie — mondotta Ulvianu főelnök — hogy a jogeseteket szakképzett emberek vizsgálják felül és ítélik meg.

Nicú táblai főügyész a büntügyi tanácsok felállításával keletkezett új fendszert dicsérte. Dr. Zigre Miklós, az ügyvédi kamara dékánja üdvözölte az új bírakat, akiknek nevében Albert Dumitrescu mondott köszönetet az üdvözlésekért.

A NAGYVÁRADI TÖRVÉNYSZÉK ÚJ FŐELNÖKÉNEK BEIKTATÁSA

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délelőtt 9 órakor iktatták be ünnepélyes külsőségek között Plesoianu Cornél, a törvényszék új főelnökét. A beiktatáson jelen voltak a helyi bírói és jogásztársadalom kiválóságai, valamint az új főelnök közvetlen barátai és tisztelői. Plesoianu Cornél törvényszéki főelnöktől Hoványi József dr. tanácselnök, a nyári szüneti tanács elnöke vette ki az esküt. Az eskütétel után Hoványi József dr. Popescu Dumitrie ügyész és dr. Turia Miklós, az ügyvédi kamara megbízásából köszöntötték az új főelnököt. Plesoianu Cornél válaszában kifejtette, hogy egyetlen irányelv lebeg szemé előtt: az igazság fenntartás nélküli szolgálata.

KISORSOLTÁK AZ ÚJ TANÁCSOKAT

Plesoianu Cornél főelnök beiktatása után, sorsolás útján megejtették a törvényszéki tanácsok új beosztását, amely a következőképpen alakult:

Első tanács. Elnök: Plesoianu Cornél. Tanácsbírák: Munteanu Pavel, Bragadireanu Titus, Sulutiu Aurél, vizsgálóbíró: Gavra Alexandru.

Második tanács. Elnök: Huzum Dumitru. Tanácsbírák: Capitan Gh. Lungoci Justin, Neculescu A., vizsgálóbíró: Handu Octavian.

Harmadik tanács. Elnök: Costa Ioan, tanácsbírák: Bolcas A., dr. A. Kálnay Stefan.

Negyedik tanács. Elnök: Popovici Mihály, Mitescu I., Tăutoreanu Pop A., Dumitriu Const., Fersigan Cornél, vizsgálóbíró: Ciuca Aurél.

Ötödik tanács. Elnök: dr. Hoványi József, delegált bíró Pop A.

Pályázati hirdetmény

A Szent Vincés Irgalmas nővérek (Szeretet Leányai) romániai tartományának központja pályázatot hirdet egyik intézetének igazgató, sebész-őorvosi állására. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik több évi sebész-klinikai okirattal és bizonyítható gyakorlattal rendelkeznek és orvosi gépek (röntgen, diatermia, rövid hullám, pantostat stb.) kezelési módját és az orvosi praxisban való alkalmazást kellőképpen ismerik. Javaldalmazás megegyezése szerint. Pályázat küldendő: Szent Vincés irgalmas nővérek tartományi főnöknőjéhez, Oradea (Nagyvárad), Strada Nogáll 5.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 18-án, vasárnap reggel 6 órával indulással Bélavára rendez kirándulást. Részvételi díj 75 és 90 lei. Jelentkezni lehet Nagyváradon Mocsáry Sándor irodájában, Ferdinánd király körút 13, Gyenge István ékszerésznél Alexandri-utca 31 és az Egyesületi irodában Dr. Lazar Aurel-utca 14.

Háromezer év óta pusztít Amerika jelenlegi nagy átka: a marihuana nevű méreg

New Orleans (Louisiana), szept. hó.

Az „United Press” tudósítója érdekes cikket közöl J. Skelly Wright heyttes államügyésznek arról a tanulmányáról, amelyet a gyilkos kábítószer, a marihuana történetéről írt. Az Egyesült Államokban az utolsó pár esztendőben egyre gyakrabban lehetett hallani ezt a spanyol hangzású szót: marihuana. Gyilkos méreg, rengeteg tönkretett élet és tragédia húzódik meg e szép szó mögött. A marihuana ugyanis az ópiumhoz, kokainhoz vagy hasishoz hasonló kábítószer, csak éppen enyhébb méreg a többinél. Hatása azonban éppen olyan pusztító az ember testére-lelkére, akárcsak a többi méreg.

A minden rétegbeli polgárság, sőt a fiatalok körében is egyre terjedő marihuana — mint a helyettes államügyész tanulmányából megtudhatjuk —, immár háromezer esztendő. Teljes bizonyossággal nem tudták megállapítani, honnan ered a méreg. 1845-ben egy francia orvosnak a marihuana méregről írt tanulmányában az orvos aránylag megbízható adatok birtokában leszögezte, hogy e méreg hazája Kelet-Ázsia.

Adatok vannak arra, hogy ott mintegy háromezer évvel ezelőtt használták már. Pogány varázslók és csodadoktorok használták vallásos vagy gyógyító ceremóniákhoz a marihuánát, amelyet egy évezreddel később „bhang” néven használtak keleten a gazdag, kiváltságos osztályok tagjai. A XIX. század utóháza óta az egész világon, de különösen az amerikai földrészen igen elterjedt a marihuana. J. Skelly Wright helyettes államügyész, aki egyik vezetője annak a háborúnak, amelyet a szövetségi hatóságok a

marihuana ellen folytatnak, ezután a következőket írja:

Nem lehet biztosan tudni, sikerülni fog-e valaha is véglegesen kiirtani a marihuánát. Ugyanis a nagyközönség mint „ártalmatlan méreg”, „könnyű élvezeti cikket” ismeri a marihuánát. Holott a méreg éppen az ellenkezője annak, mint aminek sokan hiszik. Nem a szokottnál erősebb cigarettá, mint azt vélné az ember, aki először gyújt rá a marihuánás cigarettára, de pusztító, gyilkos méreg.

A bárki kertjében könnyen és titokban termesztendő marihuánát a dohánnyal elkeverve, cigarettáformában veszi be szervezetébe az áldozat. Mintegy harminc cigarettát elegendő ahhoz, hogy egy normális, egészséges ember futóbolondná, ön- és közveszélyes örlötté változtasson.

Eltekintve ugyanis attól a rombolástól, amit szervezetében a gyilkos méreg végez, az illető — anélkül, hogy tudomása lenne róla — már nem ura önmagának.

Amikor elmúlik a méreg hatása — mondja Wright — s az illető föleszmél álomszerű bűdulatából, semmire sem emlékszik. Agya mintha tisztára törült tábla lenne, az illető meggyőződésével, „ártatlansága” tudatában, szilárdan tagadja az elkövetett bűnökét s vallomásának nincs törvényes értéke. Rendszeres marihuánázásnak teljes fizikai és szellemi összeroppanás a vége.

Ezért szorgalmazzák a szövetségi hatóságok a gyilkos méreg elleni küzdelmet s ezért igyekeznek teljesen felgöngyölíteni azoknak a lelketlen méregkereskedőknek frontját, akik pár cent haszonért, lelkifurdalás nélkül szoktatnak rá fiatalokat a marihuánára.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Álláskeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Négyszobás modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

2 szobás komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Ingusta-u. 26. szám.

Kiadó szép új 2 szoba, konyha. Havi 500 lei. Várlány van. Telefon: 1612 Nagyvárad.

2 kis szoba azonnalra kiadó. Nagyvárad, Parcul Stefan cel Mare 19. szám.

4 szobás, földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Kiadó utcai butorozott szoba magános nőnek. Nagyvárad, Tichindeal 18-a.

Háromszobás ürdőszobás, utcai lakás melléképítményekkel október, esetleg november hó 1-re kiadó. Parcul Alba-Iulia 2. sz. Nagyvárad, Poliklinikával szemben.

Alkalmazás

Lapelárusítók utcai árusításra, MAGAS SZAZALEKKAL, azonnal felvételnek. Jelentkezések a kiadóban

Házvezetőnőnek, szakácsnőnek, szobánynak ajánlkozok két megbízható, jó családgóll való leány. Sultész József, Carei, Str. General Mosoiu No. 21.

Házvezetőnőnek vagy társalkodónőnek menne fiatal uriaszszony magános urhoz. nőgyűző vagy idősebb házaspárhoz. Ajánlatokat kiadóba kér.

Szakképzett vincollér gazdasági gyakorlattal elhelyezkedést keres. Címét a kiadóba kér.

Főzni tudó mindenes elhelyezkedést keres. Argyemán Mária, Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 54.

Fűszerkereskedőt óvadékkal — üzletvezetőnek helybeli fiókájához — keres azonnali belépéssel, a Népszövetségi Furnica-Hangya igazgatósága, Katolikus Kör. Nagyvárad.

Hűlőpéle

Kifutó fiu felvétetik, Czillér Imre, Aruháza, Nagyvárad.

Nyolc hetes szövegtanfolyam kezdődik a Katalintelepen. Szept. 15-től nov. 15-ig. Két és négy-nyüstös háziszöttek szövegtét lehet megajánlni. Tandij 500 lei. Telefon: 1612. Nagyvárad.

60x120 méretű csiszolt tükröt, megvételre keresek. — Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38.

Egy szép utcai butorozott szoba kiadó. Nagyvárad Iake Ionescu-utca 24.

Iroda helyiségek kiadók Duca utca 9. Ertekezhetni: dr. Soós Istvánnál, Sztaroveszky-u. 17-a.

Kiadó 1 kettő és egyszobás utcai lakás melléképítményekkel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Gyakorlott kertész bármilyen kertész munkát vállal vidéken is. Leveleket „Pontos” jellegére a kiadóba kér.

Kisebb uricsaládnál elhelyezkedne árva urileány. Leveleket „Arva” jellegére a kiadóba.

Püspöki fürdőbe érvényes kedvezményes kád- és tükrifürdőjegyek kiadó-hivatalunk bankaphatók.

Adás-vétel

Eladó egy új díofa ebédlő 14 ezer lejért. Ertekezni: Nagyvárad, Petru Rares-utca 6. a.

Vásárhelyi hegyen közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement borhálzával és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cim: Nagyvárad, Dr. I. Ciordas-tuca 38. szám.

Jó állapotban evő fehér gyermek sportkocsi eladó. Lopotka, Nagyvárad, Pia-a Creangă No. 5. (Szt. József-szanasatorium mellett).

Antik szobabutor, darabonként is eladó és bronz éjjelizetkekrény lámpa. Nagyvárad, II. Károly király-ut 19. szám.

Bicikli jó karban, jutányosan eladó. Nagyvárad, Str. Episcopul Radu 11. Pálffy.

Bankpult, vagy korlát, valamint íróasztalok, használt, de jó állapotban, megvételre kerestetnek. Telefon: 35-36. Cim a kiadóban.

LEGUJABB

Franciaország nem avatkozik be, ha Németország népszavazással oldja meg a szudéta-német kérdést

Az egész világsajtó a háború ellen foglal állást. — Feltűnést keltő nyílt levél Runcimanhoz egy olasz lap hasábjain Chamberlain csüörtökön délben megérkezett Münchenbe

Londonból jelentik: A Reuter prágai jelentése szerint nyíltan meg kell mondani, hogy Chamberlain elhatározását Prágában bizalmatlansággal és aggodalommal fogadták. Cseh körökben az a vélemény, hogy a kérdés rendezése valószínűleg Csehszlovákia terhére fog megtörténni. Londoni politikai körökben úgy tudják, hogy Chamberlain elutazása előtt még egyszer kihallgatáson jelent meg az uralkodónál.

„Oszin e örömmel töltött el Chamberlain elhatározása“

Münchenből jelentik: Ribbentrop birodalmi külügyminiszter Ward Pricenak, a Daily Mail szerkesztőjének a következőket mondta:

— Mint német külügyminiszter biztosítanom Önt, hogy őszinte örömmel töltött el Chamberlain miniszterelnök elhatározása. Meg vagyok győződve, hogy a két államférfi közötti megbeszélés egyaránt hasznos lesz a szudéta-német kérdés megoldása és az angol-német viszály alakulása szempontjából.

Chamberlain elutazása előtt nyilatkozott

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök elutazásáról a következőket jelentik:

A miniszterelnök csüörtök reggel, 8 óra 30 perckor, két bizalmas tanácsadója kíséretében elindult Németország felé. A miniszterelnökségi palota környékét megelőzően a rendőrség elzárta, mert attól tartott, hogy a kommunisták tüntetni fognak az elutazás ellen. A hestoni repülőtérén lord Halifax és felesége, Cadogan külügyi államtitkár, a német nagykövetség tagjai és lord Broocket várakoztak. Ez utóbbi tudvalevően a müncheni napok alatt beszélgetett Hitlerrel és személyes benyomásait közölte Chamberlainnal. Chamberlain az elindulásakor jókedvűnek látszott. Néhány percig elbeszélgetett a bucsuztatására megjelent előkelőségekkel, elsősorban a német nagykövetség tagjaival.

— Németországba utazom. — mondotta Chamberlain. — hogy a német kancellárral találkozom, miután a helyzet úgy látszik, olyan, hogy közte és köztem a beszélgetés hasznos következményekkel járhat. Politikám mindig arra irányult, hogy a békét biztosítsam és az a készség, amellyel Németország vezére javaslatomat elfogadta, azzal a reménnyel bízt, hogy látogatásom nem marad eredménytelen.

Mikor a miniszterelnök gépkocsija a repülőtér felé vezető útjában London utcáin végiggördült, a várakozó tömeg lelkesen ünnepelte Chamberlaint, aki boldog mosolygással köszöntö meg az ünneplést.

Levél Runciman lordhoz

Rómából jelentik: A Popolo d'Italia csüörtöki számában „Levél Runcimanhoz“ cí-

men Mussolininek tulajdonított cikk jelent meg, amely a többi között a következőket tartalmazza:

— Meg vagyok győződve arról, hogy Ön már eljutott a végső következtetéshez, mely szerint:

ha nincs csehszlovák nemzet, nem lehet csehszlovák állam sem.

Ahány nemzetisége van Csehországnak, annyi súlyos problémája is. Hitler beszéde után elérkezett az Ön ideje. Ön cselekedhet és olyasvalamit hozhat létre, ami belekerül a történelembe. Megalkuvásra már nincs idő. Be-

Daladier is el akarta kíséni Chamberlaint Berchtesgadenbe

Londonból jelentik: Valamennyi angol lap pártkülönbség nélkül a legnagyobb mértékben helyesli Chamberlain elutazását. A New Chronicle azt írja, hogy Daladier is el akarta kíséni az angol miniszterelnököt, de az lebeszélte erről a francia kollégáját, utalva arra, hogy ebben az esetben Hitler ragaszkodik Mussolini jelenlétéhez. A Daily Telegraph szerint az ellenzék képviselői, amikor Hitler közölte tervét, ragaszkodtak ahhoz, hogy Anglia ezalkalommal nagyobb szilárdságot tanúsítson. Több angol lap hangoztatja, hogy Chamberlain Berchtesgadenben nem fog határozott kötelezettséget vállalni. A látogatás főcélja a kölcsönös egyetértés megteremtése és a légkör javítása, hogy újból megkezdődhessenek a tárgya-

Franciaország beleegyezik a szudéta-vidék Németországhoz csatolásába

Londonból jelentik: A Daily Express párizsi jelentése szerint illetékes párizsi helyen közölték, hogy

Franciaország nem hajlandó beavatkozni, ha Németország népszavazás, vagy egyéb döntés útján akarja rendezni a szudéta-német kérdést. Franciaország ez esetben még abba is beleegyezne, hogy a szudéta-német terület egyesítsék Németországgal, ha ezzel el lehet kerülni a háborút.

Franciaország csak akkor kezdene háborút, ha a cseheket megtámadnák.

Különben a csüörtöki világsajtó egyöntetűen a háború ellen foglal állást és minden lap hangjából kicsendül a meggyőződés, hogy a cseh kérdést a németek javára kell eldönteni, csak hogy Európa megszabaduljon a rettentő feszültségtől.

Flandin volt francia miniszterelnök a Journalban feltűnő cikkben tiltakozik az ellen, hogy Franciaország Prága érdekében általános mozgósítást rendeljen el a törvényhozás előzetes hozzájárulása nélkül.

Töme esen tartóztatják le a szudéta-német vezetőket

Berlinből jelentik: Egeri jelentés szerint az egész szudéta-német területen tömeesen tartózt-

nes elvesztette a versenyt és

Önnek nyíltan javasolnia kell neki a népszavazást, nemcsak a szudéta-németekre vonatkozóan, hanem minden nemzetiségre, mely azt követelni fogja.

Ha Benes elutasítaná a népszavazást, akkor Önnek értésére kell adnia, hogy Anglia hétésszer megfontolja, mielőtt háborúba megy, hogy megmentsen egy fikción alapuló államot, mely földrajzi fekvésében is torz alakulat.

A levél ezután tiltakozik ama beállítás ellen, hogy Hitlernek szándékában lenne a cseheket elnyelni.

— En, — folytatja az irás, — aki Önnek ezt a levelet írom, bizonyossággal megmondhatom Önnek, hogy ha arra a gondolatra jönne, hogy Hitlernek felajánljon három és félmillió csehet, Hitler udvariasan, de félreértéttellenül visszautasítaná ezt az ajándékot. Gyönyörű és fontos feladat az Öné: legyen csak bátorsága és javasolja a népszavazást. Nagy területek vannak, ahol a népszavazás eredménye egész egyszerűen a testvérnéphez való csatlakozás lenne. Vannak azonban olyan területek is, ahol a különböző fajok erősen keveredtek és nem lehet a határvonalat megvonni. Itt lehetne alkalmazni az ugynevezett egyenlő joggal bíró kantonális rendszert vagy valami hasonlót. Ha ez az ügy elintéződik, az európai térkép tisztultabb lesz. A zavarok és nehézségek egy tűzfészke tűnik el. A békés uton, ésszerű nagyságra lecsökkentett Prága élete is biztosabb lesz és sokkal jobban fog virágozni, mert nem terheli többé az ellenséges nemzetiségek holt súlya. Olaszországnak szinte lehetetlen Csehszlovákiával barátságban élni, de egy jövőbeli Csehországgal ez igen könnyen elképzelhető.

lások és ismét szóhoz jusson Runciman.

A Daily Mail szerint a szudéta-németek sürgetik, hogy semleges csapatokkal váltsák fel a cseh katonaságot a szudéta-német területen, mert így nem fogadhatnák el Prága ígértét vagy biztosítékait, tekintve, hogy Prágát a cseh vezérkar uralja, ez pedig Moszkva befolyása alatt áll.

Runciman és Henlein is Berchtesgadenbe utazik (?)

Münchenből jelentik: Chamberlain repülőgépe délben 12 óra 30 perckor megérkezett Münchenbe.

Mint Londonból jelentik, egyes angol lapok nem tartják kizártnak, hogy Runciman és Henlein is Berchtesgadenbe utazik.

tartják le a szudéta-német vezetőket. A letartóztatásoknál nemcsak a csendőrség, hanem a fellegyverzett vörös őrség is segítkezik. A vörös őrséget, mint segédrendőrséget használják fel. A szudéta-német párt vezetőit igen sok helyen kegyetlenül bántalmazták. Rengeteg szudéta-németet erőszakkal beszállítottak a laktanyába, közzölték velük, hogy megszökés esetén azonnal felfelövik őket. Arról a cseh rádiójelentésről, mely szerint eddig 23 halott van és ebből 13 cseh s hogy összesen 75 sebesülthől csak 14 a német — szudéta-német részről kijelentik, hogy a szudéta-németek a habersbirki esetet kivéve, 16 halottjuk van. A csehek viszont csak 7. Szudéta-német részről több mint 200, a sebesültek száma.

Már csak órák kérdése a népszavazás elrendelése (?)

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda jelentése szerint francia politikai körökben arra számítanak, hogy már a legközelebbi órákban hivatalosan és formászerint javaslatot tesznek a szudéta-német területen megtartandó népszavazásra.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgőgépes Gráda, Str. Regela Carol II. No. 4.